

▲ Angelique de Cloe-van Vuren, Ellen Schouten en Mirjam van der Vlies-van Tilborg (vlnr) voor de Muur.

▲ Een groepsfoto van klas meao-3 in Berlijn.

'De Muur viel eigenlijk achter ons'

Klas meao 3 Altena College blikt terug op bijzondere trip Berlijn

SLEEUWIJK | Het is 9 november 1989. Nietsvermoedend bezoekt klas meao-3 van de toenmalige Sleeuwijkse school De Wegwijzer Berlijn, gesplitst in Oost en West. Wat begon als een standaard schooltrip naar de gedeelde stad, veranderde morgen 25 jaar geleden in het bijwonen van een historische gebeurtenis: de val van de Berlijnse Muur.

NIELS VAN HATTEM

Om half 6, enkele uren voor de Muur valt, rijden de leerlingen van De Wegwijzer (nu het Altena College) nog door de zware grenscontrole van Oost naar West. Uitgerend die dag brachten zij door in Oost-Berlijn. „Ik denk dat we bijna de laatste westerlingen zijn geweest die door de Muur zijn teruggegaan,”

zegt Paul Bot (57), die de reis als docent begeleidde. „Het checkpoint sloot iedere dag om 5 uur. We stonden achteraan in de rij en door de langzame, strenge controles werd het later en later. De Muur is eigenlijk achter ons gevallen.”

Er kon voor de schoolgroep uit Sleeuwijk dan ook geen groter contrast bestaan met enkele uren later, toen Duitsers elkaar huilend in de armen vielen en op de Muur stonden te juichen. „Als je daarvoor nog streng bent gecontroleerd, is het niet te bevatten dat de Muur werkelijk is gevallen,” zegt Mirjam van der Vlies-van Tilborg (43), een van de leerlingen die mee was.

Toch lijkt het bij terugkomst in het westelijk deel lange tijd op een gewone donderdagavond in Berlijn. Het is de laatste nacht van de reis, dus veel leerlingen trekken naar Ku'dorf, een verzameling van verschillende cafeetjes, nabij de Kurfürstendamm. Als de eerste geruchten over de val rondgaan, geloven de leerlingen het in eerste instantie niet. Maar wat iedereen voor onmogelijk hield, blijkt waar te zijn.

„Ik weet nog goed dat de deejay de muziek uitzette om het te vertellen,” zegt

Corinna Bonkestoter-de Bruijn (43). Klasgenoot

Angelique de Cloe-van Vuren (44) knikt instemmend. „Hij heeft het drie keer moeten herhalen, toen pas geloofden we het.”

Wat de groep buiten aantrof, vergeten ze nooit. „De hele stad stond op z'n kop,” zegt Bonkestoter, die de hele nacht tussen de feestende Duitsers heeft doorgebracht. „Dat is toch iets wat je niet wilt missen? We hebben zelfs de Muur aangeraakt.” Ze

▲ Paul Bot, Angelique de Cloe-van Vuren, Mirjam van der Vlies-van Tilborg, Corinna Bonkestoter-de Bruijn en Geert Jan van der Vlis halen in het Altena College herinneringen op aan de reis. FOTO'S NIELS VAN HATTEM / AD

bladert in haar plakboek en wijst naar drie vastgeplakte steentjes. „Stukjes van de Muur. Die heb ik toen meegenomen.”

Op begeleidend docent Geert Jan van der Vlis (54) maakt een glunderende Oost-Duitsers de meeste indruk: „Ik kom uit het oosten, ik kom uit het oosten,” zei hij trots, wapperend met zijn legitimatie in de hand. Dat hij vrij kon gaan en staan, was voor hem een onbeschrijflijk geluk.”

Rode kool met puree

Dankzij de dagtrip naar het communistische stadsdeel beseffen de leerlingen nog altijd de impact van de val voor Oost-Duitsers. Het dagelijks leven in Oost-Berlijn maakte een onuitwisbare indruk. Na een intens bezoek aan concentratiekamp Sachsenhausen kreeg de groep een maaltijd aangeboden namens de DDR: rode kool met aardappelpuree. „Niet te eten, maar voor daar een hele maaltijd,” herinnert Bonkestoter zich. „En er was speciale Ost Cola,” vult Van der Vlies

◀ Oost-Duitsers worden warm onthaald in West-Berlijn, nadat zij zonder controle door het checkpoint mochten reizen.

aan, „maar die smaakte naar koude thee.”

Het drietal vindt het dan ook niet zo gek dat de Oost-Duitsers die 's nachts in West-Berlijn verschenen, allemaal hun neus tegen de etalages drukten. De Cloe: „Ze keken hun ogen uit: er lagen allemaal spullen die ze nooit hadden kunnen kopen.”

Ook voor westerlingen was de omslag groot.

De strenge paspoortcontrole, de inspectie van de onderkant van de bus met spiegeltjes: alles verviel na 9 november 1989. Van der Vlis: „Het contrast tussen de heen- en terugreis was gigantisch.”

De plotselinge val en het daaropvolgende volksfeest gebeuren zo snel, dat er weinig tijd was om te beseffen wát ze meemaken. Pas bij thuiskomst ziet Bot hoe bijzonder de reis is geweest. „Toen ik de beelden op tv zag, zat ik eigenlijk naar mezelf te kijken. Toen besepte ik in alle rust dat wij erbij waren toen er wereldgeschiedenis werd geschreven.”

▲ Bij hun bezoek aan de Ku'Dorf weten Angelique de Cloe-van Vuren en de docenten Geert Jan van der Vlis en Paul Bot (vlnr) nog niets.